

ZPRAVODAJ

PRACHATICKÉHO MUZEA
2/2018

výstava
**SLOVANÉ
V JIŽNÍCH
ČECHÁCH**

8. 6. - 2. 9. 2018

Prachatické muzeum, Velké náměstí 13, Prachatice; tel.: 388311419 - www.prachatickemuzeum.cz; otevřeno denně, pondělí: 10-17 hodin, úterý-neděle: 9-17 hodin

Léto 2018

VÝSTAVY:

HLAVNÍ BUDOVA - Velké náměstí 13

8. června Slované v jižních Čechách (do 2. září)

6. srpna Jak se dříve čepovalo (do 2. září)

3. července Šumava Karla Jáchima (do 31. srpna)

- výstava v Muzeu řemeslné výroby v Nezdicích na Šumavě

Prachatické muzeum pořádá přednášku
Mgr. Marcely Horákové

**Praktický
seminář antropologie**

 **PRACHATICKÉ
MUZEUM**

14. června 2018 od 17 hodin
v přednáškovém sále, vstup z Neumannovy ulice

Prachatické muzeum, Velké náměstí 13, Prachatice, tel.: 385311419 - www.prachatickemuzeum.cz

**JAK
SE DŘÍVE
ČEPOVALO**

Výstava předmětů spojených s pivovarnictvím
z období první republiky
ve foyer Prachatického muzea
u příležitosti Festivalu piva Prachatic

6. srpna - 2. září 2018

Prachatické muzeum, Velké náměstí 13, Prachatice, tel.: 385311419 - www.prachatickemuzeum.cz 381 176 000, 381 176 001, 381 176 002

PUBLIKACE K ZAKOUPENÍ:

ZLATÁ STEZKA - Sborník Prachatického muzea - ročník 14, 2007 (92,-Kč)
- ročník 15, 2008 (120,-Kč)
- ročník 16, 2009 (140,-Kč)
- ročník 17, 2010 (85,-Kč)
- ročník 18, 2011 (93,-Kč)
- ročník 19, 2012 (117,-Kč)
- ročník 20, 2013 (105,-Kč)
- ročník 21-22, 2014-2015 (117,-Kč)
- ročník 23/1, 2, 2016 (240,-Kč)
- ročník 24, 2017

STARÉ STEZKY - Supplementum (290,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 1. - František Kubů, Petr Zavřel (130,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 2. - František Kubů, Petr Zavřel (150,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 3. - František Kubů, Petr Zavřel (180,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 4. - František Kubů, Petr Zavřel (495,-Kč)

ZLATÁ STEZKA - Paul Praxl (220,-Kč)

KLOSTERMANNOVÉ NA ŠUMAVĚ - Jan Antonín Mager, Pavel Fencel (30,-Kč)

KAPLE PRACHATICKA POHLEDEM GENEALOGA - Jan Antonín Mager (65,-Kč)

RYTMISTR FRANZ WOLSCHANSKY - Jan Antonín Mager (35,-Kč)

CO S TÍM STRDÍM?, katalog výstavy - Petra Richterová (40,-Kč)

SZEPISOVY DĚTI - Lukáš Smola (85,-Kč)

CHTĚLI ŽÍT - Jan Antonín Mager (40,-Kč)

KONTAKT:

Prachatické muzeum

Velké náměstí 13, 383 01 Prachatice

tel.: 388 311 419

E-mail: muzeum@prachatickemuzeum.cz

www.prachatickemuzeum.cz

Zpravodaj Prachatického muzea

Text: odborné oddělení PM

Grafické zpracování, tisk: Zdenka Oberfalcerová

Vydalo: Prachatické muzeum 2018

Propagační tiskovina - neprodejné

Slované v jižních Čechách

Jako hlavní sezónní výstavu na rok 2018 (8. června - 2. září) připravilo Prachatické muzeum autorskou výstavu s názvem "Slované v jižních Čechách". Byla pojata jako malý příspěvek k velkému výročí 1500 let od příchodu prvních Slovanů na naše území, ke kterému došlo snad již někdy v druhém či třetím desetiletí 6. století našeho letopočtu. Jižní Čechy byly

Pohled do výstavní místnosti s rekonstrukcí kremační hranice

sice osídleny o něco později než úrodné části středních, severozápadních a východních Čech, přesto tvoří významné území v rámci české kotliny, jehož raně středověké osídlení bylo detailněji poznáno a zhodnoceno zejména v posledních třiceti letech. Výstava prezentovala současný pohled na vývoj raně středověkého osídlení jižních Čech v období od 6./7. do 12. století prostřednictvím bohaté kolekce nálezů z nejdůležitějších lokalit, z nichž většina byla vystavena poprvé. Součástí výstavy byla také rekonstrukce kremační hranice pro žárový pohřeb.

Zároveň se zahájením výstavy začala také muzejní noč na téma "Na skok ke starým Slovaňům". Návštěvníci se mohli seznámit s některými raně středověkými remesly, která předváděli členové spolku Archeopark

Netolice. K vidění bylo mletí obilí, výroba textilu a bot, nebo ražba mincí. Zájemci si také mohli předváděná řemesla sami vyzkoušet a ochutnat vybrané pokrmy uvažené na ohni v hliněných nádobách, nebo se mohli obléci do šatů a zbroje.

Doprovodnou akcí k výstavě byl antropologický seminář Mgr. Marcely Horákové a přednáška proslovená autorem výstavy 26. června v Prachatickém muzeu.

Muzejní noc - Na skok ke starým Slovanům

Mujejní noc byla zahájena vernisáží výstavy Slované v jižních Čechách. Autor výstavy archeolog Mgr. Marek Parkman během komentovaných prohlídek přiblížil historii a život Slovanu na našem území. Historik PhDr. František Kubu v rámci komentované prohlídky stálých expozic muzea seznámil zájemce s historií Prachatic a obchodem na Zlaté stezce. Behem muzejní noci se návštěvníci přenesli v case a ocitli se na návštěvě u našich předků. Před muzeem si mohli vyzkoušet, jak je namáhavé mlít obilí na žernovu. Upletli si vlastní vlnený náramek a dozvedeli se, jak se zpracovával len a vlna a jak se tkalo plátno pomocí stavu. Ochutnali hrachovou ci pohankovou kaši, uvařenou v keramických nádobách přímo na ohništi. Vyrobili si záušnici, kterou se pak mohli ozdobit jako slovanské ženy. Slovanský švec jim předvedl, jak se zpracovávala kuže a šily se boty. Vyrázili si kopii denáru Zpytihneva II., jehož originál mohli zhlédnout na výstavě Slované v jižních Čechách. Prozkoumali a vyzkoušeli

Vaření kaše na ohništi

Slovanský švec

si obsah muzejního kufříku zapůjčeného z Jihočeského muzea, který v sobě obsahoval kopie nástroje, zbraní a odevu z období příchodu Slovanů na naše území.

Jak se dříve čepovalo 6. 8. - 2. 9. 2018

U příležitosti Festivalu piva Pračatiče se uskutečnila výstava předmětů spojených s pivovarničtím z období první republiky. Na výstavě byly prezentovány převážně exponáty zapůjčené z Práčenského muzea a Jihočeského muzea. Kromě dobových dokumentů - seznamu delničtva pivovaru Písek, členské knížky hostinského družstva Svépomoč České

Budějovicě a dalších, byly vystavěny fotografiě, nástěnné kalendáře a reklamní cedule převážně jihoceských pivovaru. Výcepní pult a plníčka pivních lahví pro hostince přiblížily s dalšími exponáty zařízení prvorěpublikových hostinců.

Pochod k výročí vzniku Československa

Tradiční letní vlastivědné putování, které organizuje Prachatické muzeum pro turistickou veřejnost, bylo v roce 2018 zaměřeno na 100. výročí vzniku Československa. Konalo se 10. července a jeho účastníci se na pěší pouti malběným okolím Zdikova seznámili s několika pomníky padlých z 1. světové války, válčného konfliktu, který svým výsledkém zhmotnil sěn gěněrací Čechu a Slováků o samostatném státě. Trasa vědla zě Zdikova přěs Branišov, Zdikověc, Hodonín a Jaroškov do Stachu, odkud se poutníci po zasloužilém odpocinku vrátili autobusěm zpět do Prachatic. V každé z jměnovaných obcí viděli účastníci pochodu jěděn pomník padlých. Do něďávna zapoměnuté a casto málo udržované památky se v souvislosti

s uvedeným výročím dočkaly opravy a dnes jsou opět důstojnou připomínkou pohnutých dějin naší země.

Zdíkovce

Branišov

Oběti velké války v okrese Prácheň a jejich pomníky (2)

Pračatičské muzeum vydalo v roce 2018 publikaci *Obeti první světové války v okrese Prácheň a jejich pomníky*. Byla vydána ve velmi nízkém nákladu, pouhých 80 výtisků. Práci se ujal autorský tým Pavel Fenčl, Markéta Vorišková. Zpracování přehledu pomníku a pametních desek vyžadovalo především jejich fotodokumentaci. Bylo potřeba navštívit téměř všechny obce a osady v okrese Prácheň a zjistit, zda pomník či deska v dané lokalitě existují a kde se nacházejí. Většinou je pomník umístěn na náměstí (Čkyne, Dub, Vimperk), na návsi (většina případů), na hřbitově (Lštení, Vačov) či na jiném někdy nečekaném místě (Jaroškov, Prečínské Chalupy). Na některá místa bylo nutné se vracet vzhledem k nevýhodným světelným podmínkám při první návštěvě. Další část práce spočívala ve

Výškovice

zjištění osudu pomníku - kdy byly postaveny, kdo je autor, jaká byla cena pomníku, jaké další záležitosti se kolem stavby vyskytovaly. Tyto informace jsou k dispozici především ve Státním okresním archivu v Prachaticích. Po prostudování příslušných materiálů bylo možné získat alespoň základní přehled o osudech jednotlivých pomníků, z nichž některé jsou velmi zajímavé.

Několik případů:

Bohumilice

Pomník v Bohumilicích byl slavnostně odhalen v roce 1934. V roce 1941 musel být odstraněn v souvislosti se stavbou silnice Bohumilice - Buk. Nově byl instalován na jiném místě v roce 1945.

Čkyne

Ve Čkyni existují pomníky dva. Těm honosný na náměstí, druhý, prostý kříž na místním hřbitově. Pomník na náměstí není pomníkem v pravém slova smyslu, spíše se jedná o památník, v jehož interiéru bylo vytvořeno malé muzeum. Památník byl na střeše doplněn sousoším legionářů. To muselo být za protěktorátu sneseno a bylo tak dobře uschováno, že se ho po válce nepodařilo najít. Proto při slavnosti v roce 1945 stáli na střeše památníku živí legionáři. K doplnění sousoší došlo na podzim letošního roku. Zatímco památník je věnován obětem ze Čkyně, pomník obětem je věnován obětem z čkynské farní osady.

Kvilda

Pomník postavený v roce 1936 nebyl po válce znicen, jako tomu bylo v mnoha obcích s německým obyvatelstvem, ale byl použit novým režimem k oslavy Rudé armády - osvoboditelky. V současné době je pomník přesunut a má opět jiný text.

Prachatice

Původní návrh z roku 1924 zřídit pomník v městské kašně po odstranění sochy Spravedlnosti byl zamítnut a až o 11 let později byl slavnostně odhalen pomník v městském parku. V současné době se tento pomník nachází na městském hřbitově.

Čajová panenka - konzervace a restaurování

Celkový pohled - stav před zásahem

Čajové panenky byly oblíbenou součástí domácností již v 19. století. Používaly se k přikrytí konvice a bránily rychlému zchladnutí kávy nebo čaje. Panenku tvořilo porcelánové telíčko a dřátaná konstrukce, která byla posita i několika vrstvami látek. Šaty panenek barevně ladily s interiérem domácností. Hospodynky je převlékaly, měnily jim pařuky, účesy a různé doplňky.

Přáchečské muzeum má ve svých sbírkách čajovou panenku (P. č. 3463/80), která se nacházela v neutěšeném stavu. Panenka byla ušpinená, neměla pařuku a chyběla jí horní část loutny. Dřátaná konstrukce je potažena damaškovou a s vnitřní stěry flanelovou spodničí. Vřchní nařasené sukne z vlny s hedvábím je zdobena v přední části bílou křajkou. Textilní materiál byl ušpiněn přáchem a pokryt hnědými skvrnami. Látka vřchní sukne byla zteřelá a na mnoha místech přodeřavelá. Flanel byl

poškozen působením škodlivého hmyzů. Panenka byla nejdříve demontována, porcelánové telíčko a vrchní sůkne byly sejmuty z dřátene konštrůkce. Průhy krajek byly opatřně odpárány. Míra poškození byla značná, krajka byla potřhaná a původní bílá barva byla spíše hnedá. Po zvážení všech postupů a s přihlédnutím ke stavu textilií, bylo přistoupeno k čištění suchou cestou. Pomocí čistících materiálů byly odstraněny prachové sedimenty a částečně také nahledlé skvrny. Průdeřavělá místa byla podložena křepelínou, zabařvenou do požadovaného odstínu a zafixována k podkladu. Jediné krajky byly vycištěny v destilované vodě s přidáním žlucového mýdla, poté byly třhliny podloženy chiffonem přibařveným v caji a přichyceny hedvábím k původní kraji. Po napaření a nažehlení byly přišity zpět na původní místa. Chybející horní část loútny byla

Detail sůkne s krajkami, stav před zásahem

Detail dolního okraje sůkne, stav před zásahem

Porcelánová část panenky, stav před a po zásahu

domodelována a dobarvena. Paruka byla zhotovena z vlnitého přírodního mohéru, ten byl tvarován na podklad vytvořený z gázy a disperzního lepidla. Na závěr byla panenka uvedena do původního stavu. Porcelánové tělíčko bylo přichyceno zpět k drátěné konstrukci a na ni narasena a připevněna vrchní sukne. Čajovou panenku mohli návštěvníci vidět na výstavě Bytový textil I. republiky, která proběhla začátkem tohoto roku.

Stav po konzervaci a restaurování

Edukační programy a doprovodné akce - léto 2018

Prachatické muzeum připravilo v rámci sousedské slavnosti pořádané 9. června v Poštovní ulici tvorivou dílnu, při které si mohli zájemci vytvořit vonnou sul do koupele.

Pro výstavu Slované v jižních Čechách byl připraven edukační program, který dětem přiblížil historii raného středověku. Pomocí vystavených

exponátů a interaktivních prvků se děti seznámily s životem starých Slovanů, jejich nástroji, zvyky a tradicemi. Vyzkoušely si ůmlít obilí na žernovů. Přiblížily si práci antropologa a archeologa, hledaly historické keramické střeby a zkusily si složit lidskou kostru. Na raznici si vyrazily vlastní denár a dozvedely se, jakoú hodnotů mely dríve tyto mince.

14. a 15. cervna probehl Praktický seminár antropologie antropoložky Mgr. Marcely Horákové pro veřejnost a školní skupiny. Účastníci tohoto semináře se seznámili s pojmem antropologie. Ukázali si, jak se určuje vek a pohlaví na kostre, jak na sebe jednotlivé kosti nasedají a projevy nemoci ci zranení na kostre.

Ve spolupráci s Múzeem české loútky a cirkúsů jsme pripravili přímestský tábor Objevte tajemství starých Slovanů. Pomocí zábavných her a výstavy Slované v jižních Čechách byl detem přiblížen život našich predků. Například mlely obilí na žernovů a z namleté moúky si ůpekly koláce. Děti navštívily slovanské hradište Na Jánů v Netolicích, kde získaly informace, jak se būdovala slovanská hradište a jak fůngoval život na hradištích. Na základe techto informací, si pak pomocí přírodnin vytvorily vlastní model hradište. Další výlet zavedl děti poblíž Vitejovic, kde v lese objevily slovanské mohylové pohrebište a seznámily se, jakým způsobem Slované pohrbívali svoje mrtvé. Dále se zabývaly slovanskoú mytologií a poznávaly divoká zvířata, které vyhúbili naši predci.

Děti si vytvorily vlastní model hradište

Pletení náramků z vlny

V průběhů prázdnin proběhlo několik tvůrčích dílen pro veřejnost nebo příměstské tábory na téma: Vytvor si svého slovanského boha, Vytvor si svůj historický těřč a Stavba slovanského hradiště.

Hra na antropology - vytvoř si svoji kostru z přírodnin